

MINISTERSTVO VNITRA
sekretariát poradního sboru
náměstka ministra vnitra pro státní službu
k zákonu o státní službě

Závěr č. 12

ze zasedání poradního sboru náměstka ministra vnitra pro státní službu k zákonu o státní službě ze dne 10. března 2017

Právní účinky rozhodnutí o povolení zvýšení vzdělání při zařazení nebo jmenování státního zaměstnance na služební místo v jiném služebním úřadu

V případě, že služební orgán ve služebním úřadu A vydal rozhodnutí o povolení zvýšení vzdělání podle § 109 a násl. zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní službě“), a v průběhu povoleného studia došlo k novému zařazení nebo jmenování státního zaměstnance na služební místo v jiném služebním úřadu B, pozbývá rozhodnutí služebního orgánu služebního úřadu A k okamžiku přechodu státního zaměstnance na služební úřad B právních účinků. Má-li služební úřad B zájem na pokračování zvýšení vzdělání tohoto státního zaměstnance, je nutné, aby služební orgán služebního úřadu B vydal nové rozhodnutí v souvislosti s povolením zvýšení vzdělání státního zaměstnance, a to včetně vymezení práv a povinností služebního úřadu B a státního zaměstnance podle § 109 a násl. zákona o státní službě, náhrady nákladů spojených se studiem a rozvazovací podmínky změny služebního poměru v případě zařazení státního zaměstnance na služební místo nebo jmenování na služební místo představeného v jiném (dalším) služebním úřadu.

V případě, že státní zaměstnanec přechází do jiného služebního úřadu ze služebního úřadu, ve kterém mu služební orgán povolil zvýšení vzdělání, a studium již ukončil, povinnost setrvat ve služebním poměru po určitou dobu nebo povinnost uhradit služebnímu úřadu náklady spojené se studiem okamžikem přechodu na jiný služební úřad nezaniká. Tím není dotčeno ustanovení § 111 odst. 2 zákona o státní službě.

Odůvodnění

Poradní sbor náměstka ministra vnitra pro státní službu se zabýval otázkou přechodu právních účinků rozhodnutí o povolení zvýšení vzdělání podle § 109 a násl. zákona o státní

službě při zařazení nebo jmenování státního zaměstnance na služební místo v jiném služebním úřadu.

K právním účinkům rozhodnutí a nákladům spojeným se studiem

Podle § 109 odst. 1 zákona o státní službě služební orgán povoluje zvýšení vzdělání státního zaměstnance **na náklady služebního úřadu** včetně služebního volna k tomuto vzdělání. Služební orgán přistupuje k povolení zvýšení vzdělání na základě **zhodnocení potřeb konkrétního služebního úřadu**, ve kterém je státní zaměstnanec zařazen, pro zajištění řádného výkonu státní služby, jež spadá do působnosti tohoto úřadu.

Poradní sbor má tudíž za to, že právní účinky rozhodnutí vydaného služebním orgánem v služebním úřadu A nelze při přechodu zaměstnance na jiný služební úřad B, přenášet.

Zákonodárce v ustanoveních § 109 a násl. zákona o státní službě uvádí pojmy „služební orgán“ a „služební úřad“. Vzhledem k výše uvedenému má poradní sbor za to, že při interpretaci těchto ustanovení je myšlen vždy stejný služební orgán a služební úřad, ve kterém je státní zaměstnanec zařazen, nikoliv **jakýkoliv** služební orgán nebo služební úřad.

K otázce hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti využití veřejných prostředků.

Zvýšení vzdělání státního zaměstnance je uskutečňováno na náklady služebního úřadu. Jedná se o **použití veřejných prostředků**. Služební orgán má zákonnou povinnost při zvažování povolení zvýšení vzdělání zohlednit **hospodárnost, účelnost a efektivnost** takového použití finančních prostředků podle § 39 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). Služební úřady mají dále povinnost majetek státu využívat zejména **k plnění svých funkcí** anebo v souvislosti s plněním těchto funkcí podle § 8 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích. V opačném případě by došlo **k porušení rozpočtové kázně** podle § 44 rozpočtových pravidel.

Právě s ohledem na výše uvedené zákonodárce stanovil v zákoně o státní službě, že státní zaměstnanec, kterému bylo povoleno zvýšení vzdělání na náklady služebního úřadu studiem na vyšší odborné škole nebo vysoké škole, je povinen podle § 110 odst. 1 zákona o státní službě **setrvat po ukončení studia ve služebním poměru** po dobu odpovídající době trvání studia. V případě, že státní zaměstnanec své povinnosti nedostojí, je povinen podle § 110 odst. 3 téhož zákona uhradit služebnímu úřadu náklady spojené se studiem. Jedná se

svým způsobem o **protiplnění** za to, že stát uhradil státnímu zaměstnanci náklady na zvýšení jeho vzdělání.

V této souvislosti je však třeba upozornit na to, že v případě přechodu státního zaměstnance do jiného služebního úřadu B ze služebního úřadu A, ve kterém mu služební orgán povolil zvýšení vzdělání a již **došlo k ukončení studia**, tak tento státní zaměstnanec má povinnost setrvat ve služebním poměru po zákonem stanovenou dobu nebo při nedodržení této povinnosti sekundární povinnost úhrady nákladů spojených se studiem, tyto povinnosti nezanikají. Služební poměr je služebním vztahem státního zaměstnance vůči České republice (nikoliv vůči služebnímu úřadu). Vzhledem ke stanoveným zákonným pravidlům pro hospodaření organizačních složek státu především pak v § 45 odst. 2 rozpočtových pravidel (plnění úkolů nejehospodárnějším způsobem, užití prostředků na krytí nezbytných potřeb a na opatření zakládající se na právních předpisech) je oprávněným požadavkem, aby státní zaměstnanec setrval ve služebním poměru po určitou dobu, případně aby uhradil náklady vzniklé v souvislosti se studiem, za to, že mu bylo umožněno zvýšení vzdělání za prostředky plynoucí ze státního rozpočtu. V opačném případě by se jednalo o plnění bez právního důvodu a zákonné opory, a došlo by tak k porušení rozpočtové kázně ve smyslu § 44 odst. 1 písm. a) a f) rozpočtových pravidel.

K otázce potřeby zvýšení vzdělání

Povolení zvýšení vzdělání je na rozhodnutí služebního orgánu, který zohledňuje potřeby konkrétního služebního úřadu a **veřejný zájem** na využití takového vzdělání státního zaměstnance na služebním místě. Pokud by nebyla dána potřeba využití vzdělání služebním úřadem a ani veřejný zájem na jeho získání u konkrétního státního zaměstnance, povolení by služební orgán nebyl oprávněn vydat. Nadto pokud si chce státní zaměstnanec zvýšit vzdělání bez ohledu na výše uvedené, činí tak na základě svého rozhodnutí, vlastních soukromých zájmů a na své náklady.

Po zhodnocení argumentů výše uvedených, zejména pak faktu, že **rozhodnutí, kterým bylo povoleno zvýšení vzdělání, vychází z potřeb konkrétního služebního úřadu A**, který rozhodnutí vydal a nemůže reflektovat konkrétní podmínky služebního úřadu B, kam je státní zaměstnanec nově zařazen na služební místo nebo jmenován na služební místo představeného, tak přenášení právních účinků rozhodnutí o povolení zvýšení vzdělání nemá zákonnou oporu a není možné.